

5 file

23

BULETINUL
SOCIETĂȚII
DE
ȘTIINȚE GEOGRAFICE
DIN
REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA

SERIE NOUĂ

VOL. III (LXXIII)

BUCUREȘTI, 1973

ASUPRA UNEI STRUCTURI PERIGLACIARE DIN ZONA DE VĂRSARE A PÎRÎULUI ROTARUL ÎN LACUL IZVORUL MUNTELUI

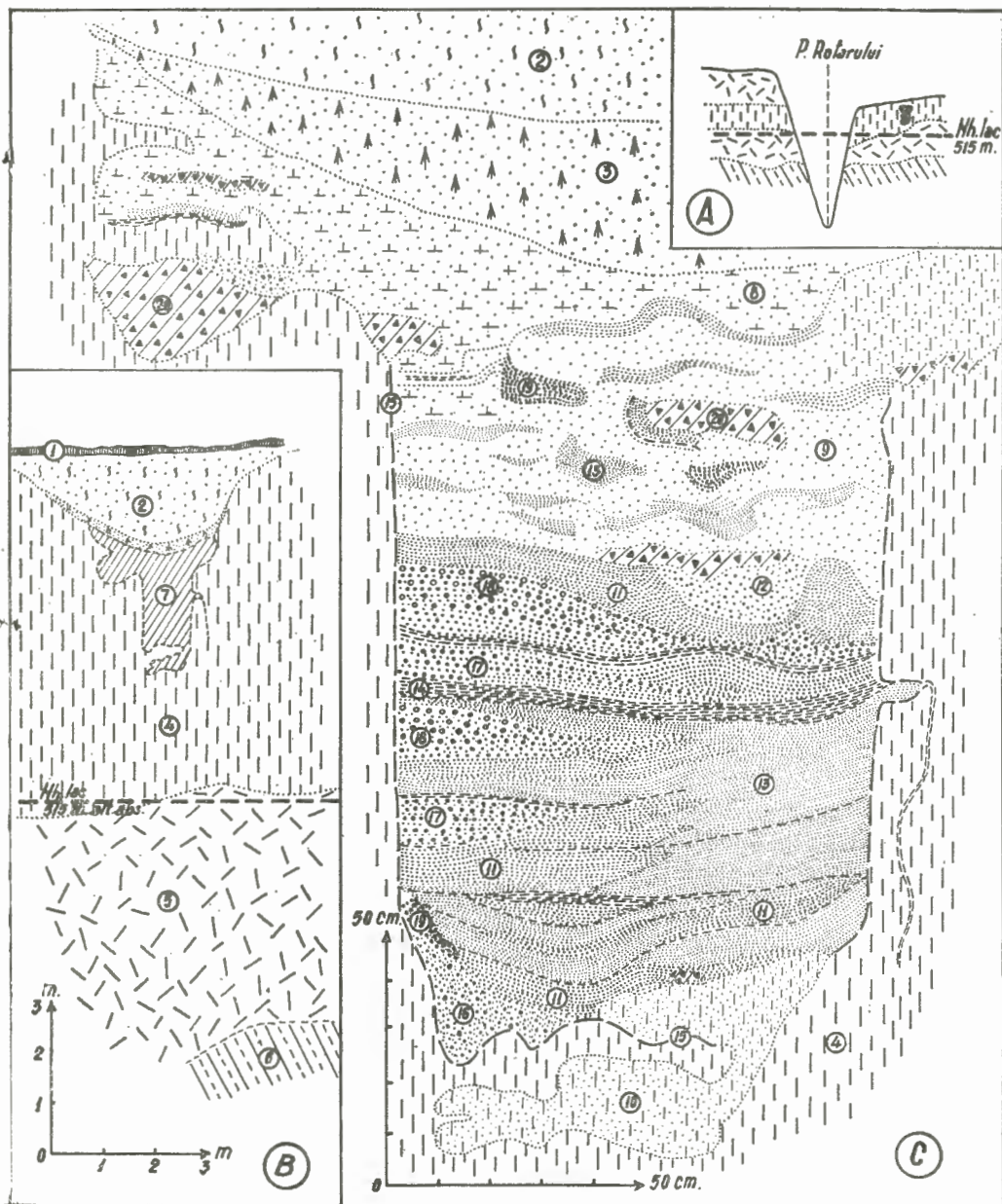
Cercet. şt. I. ICHIM, Pîngăraşi

În versantul stîng al lacului Izvorul Muntelui, la vărsarea pîrîului Rotarul, există o deschidere în care se poate descrie următorul profil: în bază, roca în loc, reprezentată prin marno-gresii, urmează, pe o grosime de mai mulţi metri, depozite deluviale constituie dintr-o matrice predominant argiloasă în care sînt fragmente de gresie, cu diametru care trece de 15—30 cm; peste acestea se dispun luturi nisipoase micacee şi din nou, aşa cum poate fi observat pe dreapta pîrîului Rotarul, deluvii de alunecare. În masa luturilor se observă o pungă de material a cărui granulometrie şi textură contrastează izbitor cu cea a masei luturilor.

Analiza acestui profil ridică două aspecte: unul în legătură cu prezenţa deluviilor de alunecare, prinse sub luturi, şi unul în legătură cu prezenţa acelei pungi de material.

Prezenţa deluviilor de alunecare din baza luturilor o considerăm ca o mărturie a unor alunecări de teren din perioada interglaciară Riss-Würm. Aceasta pentru că luturile de deasupra sînt în continuitatea celor de pe terasa de 40—50 m de la Chiriţeni, şi pe care I. Donisă (1968) le consideră würmiene.

Fig. 1. Profil periglaciara în zona de vărsare a pîrîului Rotarul în lacul Izvorul Muntelui. (A. Profil transversal al văii Rotarului, în zona de confluenţă; B. Localizarea structurii periglaciare în ansamblul profilului; C. Descrierea de detaliu a structurii periglaciare). 1. Sol actual; 2. nisipuri albe-argintii cu detritus vegetal din plante ierboase; 3. depozite fin nisipoase, galbene, cu resturi de conuri de conifere; 4. luturi nisipoase, micacee fără o stratificare orizontală şi care se desprind în forme piramidale; 5. depozite deluviale cu fragmente colţuroase pînă la 30 cm diametru, prinse printr-o matrice argiloinisipoasă; 6. complex litologic marnogrezos; 7. structura periglaciara; 8. nisipuri şi luturi nisipoase cu numeroase crioturbaţii; 9. nisipuri de calibru variat, cu unele enclave, în care stratificarea este evidentă; 10. nisipuri prăfoase, galbene, fără o stratificare evidentă; 11. nisipuri mijlocii-grosiere, de culoare galbenă, cu o stratificare evidentă; 12. nisipuri galbene de calibru variat, fără o stratificare evidentă; 13. nisipuri fin-prăfoase, stratificate; 14. nisipuri fine pînă la prafuri, de culoare galbenă, cu liti-ficare evidentă la partea superioară a orizonturilor principale, unde este un micro-orizont pînă la 0,5 cm, de culoare ciocolatie; 15. strat subţire de argilă (galben-roşcat) la contactul între masa luturilor şi structura periglaciara; 16. nisipuri grosiere şi pietrişuri mărunte (sub 0,5 cm diametru) nestratificate; 17. nisipuri grosiere cu pietrişuri, cu o stratificare evidentă; 18. pietrişuri (pînă la 1 cm diametru) dispuse stratificat; 19. nisipuri fine, albicioase, dispuse stratificat; 20. material grosier (2—3 cm diametru) cu un redus grad de rulare.

Cît privește prezența pungii de material (fig. 1 B, 1 C), ea poate fi interpretată ca fiind de natură periglaciară, dar sînt și o serie de elemente care impun anumite rezerve. Astfel, observăm că la partea superioară a structurii este o văiușă colmatată,

care pare a avea legătură cu structura. Examinarea atentă a depozitelor de colmatare arată că nu este o legătură între geneza depozitelor care formează „punga” din masa luturilor și cele care au umplut acea văiușă. Se observă, de exemplu, că depozitele care au colmatat văiușa au o structură amorfă, au un bogat detritus vegetal (la contactul cu structura în discuție apare un orizont bogat în conuri de conifere aflate într-un stadiu avansat de alterare — la cea mai mică atingere se prefac în pulberi); au o granulometrie predominant fină și mai uniformă. Or, depozitele ce alcătuiesc structura au o stratificare evidentă, efect al unor depuneri ritmice; au o granulometrie foarte variată, pînă la pietrișuri; au numeroase crioturbații. Aceste considerente ne duc la ideea că prezența văiușii deasupra structurii este întâmplătoare. Mai mult, o colmatare torențială într-un spațiu de 1,5/0,9 m cît are structura, care să fi dat această dispunere ritmică este mai puțin plauzibilă.

O serie de aspecte converg spre a admite că avem de-a face cu o structură de tip periglaciara, dar nu de tipul penelor de gheață. Aceste aspecte sînt: forma de molar, tipică penelor periglaciare, și mai ales prezența unei crioturbații apărute chiar în masa luturilor din partea inferioară a structurii. Crioturbații sînt și la partea superioară a structurii. De asemenea, se constată că între depozitele structurii și masa luturilor este o „cămașă” de material fin, de culoare galben-roșcat de grosime care variază între 1—3 mm. Este îndoielnic să presupunem că aceasta s-a format prin infiltrații într-un mediu neînghețat, fiindcă ar fi fost normal ca între masa luturilor și orizonturile mai grosiere „cămașă” să fie mai „groasă”. Cum bine se observă, depozitele care formează structura au o ritmicitate, dar se constată o pregnantă asimetrie în ceea ce privește repartiția depozitelor după granulometrie, în sensul că, în partea dreaptă a structurii domină elementele fine. O scurgere torențială obișnuită este mai puțin probabil că a dus la această structură. Este vorba probabil de o umplere prin rularea materialelor la suprafața solului și căderea lor în această excavație.

Referindu-ne concret la tipul de structură în care se încadrează această pungă periglaciara, remarcăm, în primul rînd, că nu este o pană de gheață, ceea ce ar fi presupus redresarea masei luturilor la contactul cu depozitele de umplutură, dat fiind că acestea se dezvoltă progresiv (în lungime și grosime) după instalare. O astfel de pană, dar neevoluată, este cea dezvoltată lateral (fig. 1 C) sub forma unui „spin”.

Credem că formarea structurii pe care o discutăm a avut loc astfel: într-o crăpătură de gheață s-a instalat, la topire, un mic „canal de injecție” (fenomenul este foarte frecvent și în zonele cu permafrost discontinuu) care, în timpul sezonului cald, datorită unui aport substanțial de apă s-a mărit prin fenomene normale de eroziune și surpare. A urmat apoi o înghețare bruscă a apei din canal, iar topirea s-a făcut treptat, în mai multe sezoane. Pe măsura topirii gheții se acumula depozitele de umplutură. Această alternanță de formațiuni este posibil să semnifice alternanța sezoanelor în care a avut loc topirea lupei de gheață. În ultima parte a avut loc o topire mai rapidă ceea ce a dus la acele îndințări între depozitele structurii și masa luturilor.

În concluzie, credem că deluviile îngropate constituie o mărturie a alunecărilor din interglaciara Riss-Würm, iar punga de material cu stratificare ritmică este o structură periglaciara de tipul pungilor periglaciare formate în sensul arătat.

BIBLIOGRAFIE

DONISA, I. (1968): *Geomorfologia văii Bistriței*, Edit Acad. R.S.R., București.

GOZDEK, S. J. (1970): *Geneza szoczelin zmorzlinnowych w regionie Łódzkiem w Swietle analizy ich wypelnien*, Acta geogr., Lodz.

HAMELIN, E. L. et COOCK, FR. (1967): *Périglaciare par l'image*, Less presses de l'Univ. Laval, Quebeque.

RÉSUMÉ

Dans la zone de confluence du ruisseau Rotaru dans le lac Izvoru Muntelui, à gauche, il y a un profil dont on observe des dépôts de glissement cachés sous dépôts loessique (l'âge de glissement est probable R-W) et encore une poche de matériel de triage thermique et de nombreuses crioturbations. On considère ça comme une structure périglaciaire d'âge Würm.